

סילבוס

נושאים ומחלוקות בהתפתחות התיאוריה הכלכלית - 57886

תאריך עדכון אחרון 11-09-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: כלכלה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ עמוס ויצטום

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: a.witztum@lse.ac.uk

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

פרופ עמוס ויצטום

תאור כללי של הקורס:

מטרת הקורס היא לבחון מרכיבים מרכזיים בתיאוריה הכלכלית מנקודת מבט הסטורית ומתודולוגית.

פירושו של דבר הוא שהעניין שיש לנו בהתפתחות המחשבה הכלכלית איננו הסטורי גרידא אלא ניסיון לבחון אם היו, וישנן, חלופות רעיוניות לשיטה ולתכנים של התיאוריה העכשווית. לפיכך, הדגש בקורס אינו על הכרונולוגיה של הרעיונות אלא על משמעותם. יחד עם זאת, חשוב גם לראות את מקומה של החשיבה המודרנית בתוך מכלול החשיבה האנושית על כלכלה. מכיוון שהזמן המוקצה לשיעור קצר נתמקד בנושאים הבאים ככל שיתיר הזמן: ראשית ננסה לסמן את מסגרת הדיון על ידי מתיחת קווים היסטוריים ופילוסופיים כלליים שיעזרו לנו להבין את טבע המחלוקת ביסוד הויכוחים שעמדו ועומדים במרכז העיסוק בכלכלה. בחלק השני, נבחן את הביטוי למחלוקת בויכוח המתמשך על תורת הערך והחלוקה. נתחיל את הדיון בשאלה האם יש הבדל משמעותי בין מושג הערך ומושג המחיר. כאן נפתח בניתוח המשמעות של מחירי שיווי המשקל בתיאוריה הוולראסית (המודרנית) ובדגש המושם על יציבות-בהינתן הדיון התיאורטי והאמפירי בסוגיית התהוות המחירים. בין השאר נעסוק בשיווי משקל לא וולראסי ונבחן את תרומתה של תורת המיקוח לתובנת הקשרים הללו. לאור כל זאת נשאל אם הפרובלמטיקה העומדת בפני התיאוריה המודרנית שונה במהותה מזו שעמדה בפני ניסוחי תורת הערך של העבודה ובעיית הטרנספורמציה אצל מרקס. בהקשר הזה נעסוק גם בשאלת ה'תחשיב הסוציאליסטי' והויכוח בין לנגה והאוסטרים לאור ההתפתחויות הטכנולוגיות האחרונות. אחר כך נרחיב את היריעה לאחור ונעמוד על הקשר שבין היחסים הבעייתיים בין מחיר וערך והאבחנה אצל אדם סמית (ובמידה מסוימת ריקרדו) בין מחיר טבעי ומחיר שוק. נראה שהמתח בין שני המושגים עובר כחוט השני לאורך ההסטוריה של החשיבה הכלכלית ושהעלמותו מהדיון המודרני אינו מלמד על כך שהבעייה נפתרה. בחלק השלישי של הקורס נצביע על הקשר שבין הויכוח בסוגיית יחסי ערך-מחיר לשאלות של חלוקה. בתוך כך נצביע על הקשר בין תורת הערך (!) המודרנית ועיקרון חלוקת ההכנסות ובהקשר הזה נעלה את בעיית ההון ופונקציית הייצור הניאו-קלאסית ואת הויכוח הנוקב בין קיימברידג' אנגליה וקיימברידג' ארה"ב. לאור ממצאים אחרונים נתהה אם אמנם מוצה הויכוח. בחלק האחרון של הקורס נצביע על הקשר שבין תפישות של צדק כלכלי ותפישת הקשר שבין מחירים וערך. במילים אחרות, החלק הזה יוקדש לתפישת הצדק הכלכלי במבנים אלטרנטיביים של חשיבה כלכלית. אם יותיר לנו הזמן נמשיך מכאן לדון במקומו של הכסף בתיאוריה הכלכלית ובמקומן של תיאוריות של צמיחה.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבין את ההקשר ההסטורי והמתודולוגי של כמה מהמרכיבים הבסיסיים בתיאוריה הכלכלית.

לנסח דרכי חשיבה אחרות ולהעריך את התהליכים שהביאו לביסוסה של תיאוריה מסוימת.

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מסגרות החשיבה הכלכלית במימד הזמן
2. תורות ערך ותורות מחירים:
 - א. המודל הניאו-קלאסי (וולראס)
 - ב. מרקס ובעיית הטרינספורמציה
 - ג. המחיר הטבעי ומחיר השוק בגישה הקלאסית ליברלית ומשמעותם לתיאוריה המודרנית.
3. הקשר שבין תורת הערך (והמחירים) ושאלת חלוקת ההכנסות בין הון לעבודה
 - א. הויכוח על ההון בגישה הקלאסית
 - ב. ההון בתיאוריה הניאו-קלאסית
 - ג. תרומתו של סרפה לויכוח על ההון
4. ערך-מחיר וצדק. המימד האתי בניתוח השוק לאורך התקופות:
 - א. מושג המחיר הצודק
 - ב. עקרונות רולסים במחיר הטבעי של סמית

חומר חובה לקריאה:

אין טקסט מרכזי לקורס. לכל אחד מהפרקים ישנה רשימת קריאות משלו ובתוכה כמה טקסטים מומלצים. הרשימה תתפרסם באתר הקורס תחת הכותרת של תכנית הקורס.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: